

De Samen naar School klas op IKC De Fontein

Al vijf jaar bevindt zich in het gebouw van IKC De Fontein een Samen naar School klas, een speciale klas voor kinderen met een beperking. Dit jaar is er een tweede SNS-klas bijgekomen. Voor dit artikel spraken we met clustermanager bij Esdégé-Reigersdaal, Kim Hartman, en schooldirecteur Ellis Swagerman om meer te horen over de opzet en praktijk van de SNS-klas.

Zo'n twintig jaar geleden startte zorgorganisatie Esdégé-Reigersdaal een innovatief project waarbij kinderen met een beperking naar een reguliere basisschoolklas gingen. Ze werden daar ondersteund door een ambulante begeleider. Het idee hierachter was dat alle kinderen een zo 'normaal' mogelijk leven zouden moeten kunnen leiden, en bijvoorbeeld ook in de eigen buurt naar school zouden moeten kunnen. Voor bepaalde kinderen bleek een

klas met dertig kinderen echter te veel prikkels op te leveren. Daarom werd nog een andere vorm bedacht: de Samen naar School klas. Dit is een aparte klas binnen de basisschool voor kinderen met een beperking. Ze krijgen daar dagbehandeling en waar mogelijk doen ze ervaringen op met onderwijs, én draaien mee met de rest van de school.

Leeg lokaal
Clustermanager bij Esdégé-

Reigersdaal, Kim Hartman, is vanaf het begin betrokken bij de SNS-klas. Toen zij vijf jaar geleden op zoek ging naar scholen die wilden meewerken, kwam ze al snel terecht bij Stichting Kopwerk, waar IKC De Fontein in Den Helder onder valt.

Hartman licht toe: "Het ging heel snel bij De Fontein. Ik wist dat ze een leeg lokaal hadden en vroeg Jaap Hus, de toenmalig directeur, of we dat konden gebruiken. Hij vond het meteen goed. Na de zomer konden de eerste kinderen al beginnen. Omdat het natuurlijk spannend is voor een school heb ik een proefperiode voorgesteld; als het niet zou bevallen, mocht hij ons er na een jaar 'uitzetten'. Het is nu vijf jaar later en we zijn er nog steeds."

Eigen programma

In de SNS-klas staan twee pedagogisch medewerkers, soms ondersteund door stagiaires en vrijwilligers, voor een groep van zes kinderen. Elk kind in de klas heeft een individueel programma dat bestaat uit dagbehandeling en intensieve ontwikkelingsstimulering. In de ochtend starten de kinderen in de eigen klas met een tafelactiviteit. Daarna doorloopt elk kind zijn eigen programma. Sommige kinderen krijgen bijvoorbeeld fysiotherapie, terwijl anderen aansluiten bij een reguliere groep en meedoen aan een kringactiviteit.

Het komt ook voor dat kinderen uit een reguliere groep in de SNS-klas komen spelen. Hartman licht toe: "Zo is er voor elk kind een programma waarbij het kan profiteren van een leerrijke omgeving in de school, maar er zijn ook tal van kansen voor ontmoeting – door aan te sluiten bij elkaars lessen of gewoon door te spelen op het schoolplein."

Inclusief Kindcentrum

Wat betekent de aanwezigheid van een SNS-klas voor

een reguliere school en brengt het niet veel extra werk met zich mee? Ellis Swagerman, schooldirecteur van IKC De Fontein, ziet dit anders. Ze legt uit: "Eigenlijk hebben wij altijd gekeken naar hoe we zo inclusief mogelijk kunnen zijn. Dat is ook de reden dat we een Inclusief Kindcentrum zijn geworden waar we zorg, opvang en onderwijs combineren in één gebouw. De samenwerking met Esdégé-Reigersdaal is daar een onderdeel van."

Wat betreft extra werk voor de school: wanneer een kind meedraait in een reguliere groep gaat er een pedagogisch medewerker mee als begeleider. Deze blijft bij het kind totdat blijkt dat het kind alleen kan blijven. Dat gebeurt stapsgewijs. De leerkracht weet dus altijd dat er iemand bij is. En als blijkt dat het kind zonder ondersteuning kan, wordt dit in overleg met de leerkracht, de pedagogisch medewerker en de ouders bepaald."

Uitbreiding

Op dit moment lopen er gesprekken om de samenwerking tussen De Fontein en Esdégé-Reigersdaal op het gebied van onderwijs uit te breiden. Swagerman denkt dat zij als school nog meer zou kunnen betekenen bij het gepersonaliseerde onderwijs voor kinderen van de SNS-klas.

"Een leerkracht en een pedagogisch medewerker hebben uren gekregen om samen te kijken naar de onderwijsbehoeften van kinderen in de SNS-klas. Als blijkt dat een bepaald kind meer aan kan, bekijken we of het kan deelnemen aan lessen in een reguliere klas of dat het onderwijs in de SNS-klas wordt gegeven. Zo zijn we per kind aan het afstemmen hoe we dat gaan doen. Hoewel dit nog in de beginfase verkeert, zie ik het als een mooie ontwikkeling."

Spraakcomputer

Swagerman heeft gezien dat een samenwerking zoals hierboven beschreven echt wat kan opleveren. Zo maakte een jongetje dat een aantal uren in een kleuterklas mee-

draaide, uiteindelijk de overstap naar de Meerpaal voor ZML-onderwijs. Doordat hij op de Fontein had kunnen oefenen in een schoolse setting, bleek dat succesvol. Er zijn nog meer van dergelijke verhalen, zoals dat van Lea. Lea zit in een rolstoel en kan niet praten. Toen duidelijk werd dat ze op cognitief gebied meer aankon, is ze momenten gaan meedoen in een klas. In die reguliere basisschoolgroep ging ze elke week een aantal keer op visite en volgde ze het programma. Toen Lea een spraakcomputer kreeg, kon ze voor het eerst echt met taal communiceren met de kinderen in de klas. Swagerman: "Ik weet nog hoe enthousiast de kinderen daarover waren. Het communiceren gebeurde daarvoor via aanrakingen of ze namen Lea gewoon mee. Maar nu kon Lea door op het knopje te drukken ook echt 'Ja' zeggen als ze iets aan haar vroegen. De kinderen in de klas vonden dat geweldig."

Te veel prikkels

Natuurlijk verloopt niet elke situatie vlekkeloos, en soms kan een kind dat al een tijdje in een SNS-klas heeft meegedraaid, overweldigd raken door de prikkels en de school verlaten. Voor de andere kinderen is dit vaak een gemis, en ze vragen zich af wat er is

Kim Hartman

Ellis Swagerman

gebeurd of dat ze iets verkeerd hebben gedaan. Swagerman: "Je moet kinderen dan uitleggen dat het soms gewoon niet lukt." Hartman voegt hieraan toe: "Of dat het soms 'anders' lukt. In het onderwijs wordt vaak gesproken in termen van falen of succes, maar wij denken eerder in een ontwikkelingslijn waar we in meelopen. Als iets anders loopt, kies je een ander spoor en ga je verder, zoals bij dit kind. In die zin kunnen we als organisaties nog veel van elkaar leren."

Meebewegen

Als je vraagt welke zaken bepalend zijn om een SNS-klas goed te laten lopen, benadrukt Hartman dat het niet voor elke school geschikt is. "Een belangrijke voorwaarde om een SNS-klas te laten slagen – en die is in de Kopwerkscholen heel erg aanwezig – is dat je het met elkaar moet willen doen. Je moet meebewegen met de kinderen en daar heb je voor nodig dat zowel de leerkrachten als management het willen. Op het moment dat je het met elkaar

over die voorwaarde eens bent, en je geeft de mensen die het moeten doen genoeg ruimte en vertrouwen, kom je een heel eind."

Van leerplicht naar leerrecht. De kinderen in de SNS-klas hebben vaak een ontheffing van leerplicht. Landelijk is een beweging gaande die de leerplicht wil omzetten naar leerrecht voor ieder kind. Een ontwikkeling als de SNS-klas brengt dit leerrecht al (gedeeltelijk) in de praktijk.

Ouders over de SNS-klas op De Fontein

Debby van Laaren, moeder van Jane:

"Jane is er een van een eenjarige tweeling. Ze is een vrolijk, lief en ondeugend meisje. Bij de geboorte heeft Jane veel opstartproblemen gehad. Later bleek dat de meeste problematiek te wijten is aan een genmutatie."

Via de revalidatiearts is Jane op De Troubadour terechtgekomen. Daar had ze het heel erg naar haar zin. Maar toen de kans kwam om Jane meer uitdaging te geven door haar naar de SNS-klas te laten gaan, zijn we daar meteen op ingegaan. Voor ons is het vooral belangrijk dat Jane het naar haar zin heeft en op haar eigen tempo kan groeien. Die mogelijkheid krijgt ze nu. Ze speelt in de SNS-klas met leeftijdsgenoten, het contact tussen de kinderen onderling is heel goed. Buiten hun beperking is het belangrijk dat je elkaar accepteert zoals je bent; 'jij oké, ik oké'. Daar kun je niet vroeg genoeg mee beginnen."

Debby van Laaren

Jane vindt het superleuk in de SNS-klas en gaat heel graag naar school. Op Familienet kunnen we lezen hoe de dag van Jane was, er staan vaak ook leuke foto's op. Jane heeft zelf niet het vermogen om ons te vertellen hoe het was, tenzij iets echt indruk heeft gemaakt. Dan blijft ze daar op haar manier in hangen. Wij zijn heel tevreden over hoe het nu gaat en zien Jane op haar manier groeien en genieten; twee dingen die je graag van je kind wil zien."

Patricia Kompier, moeder van Sofie:

"Sofie is vijf jaar en zit in groep 1/2a. Ze vindt het erg leuk om naar school te gaan, zo leuk dat ze thuis schooltje speelt met haar poppen. Sofie vertelt vaak over alle kinderen uit haar klas en wat ze allemaal gedaan hebben. Ze is gek op knutselen en speelt graag buiten."

Bij het zoeken naar een basisschool voor Sofie voelden we ons meteen thuis op De Fontein. De groepen van Esdégé-Reigersdaal van 't WAD en De Troubadour vonden we toen en vind ik nog steeds een meerwaarde voor de school."

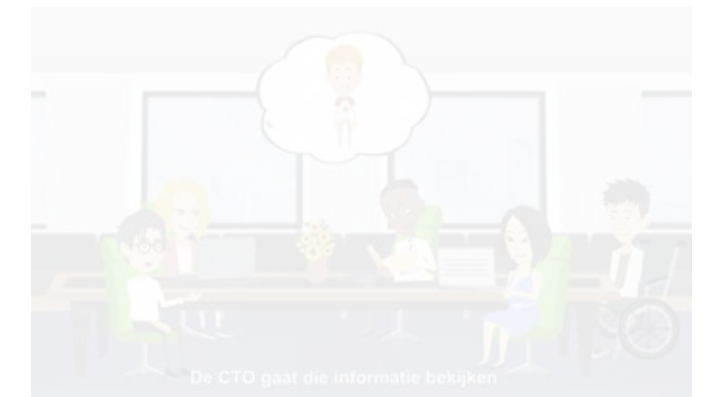
Doordat ik zelf werk in de gehandicaptenzorg merk ik dat mensen het soms lastig vinden om te reageren op mijn cliënten. Ik vind het daarom goed dat kinderen op De Fontein leren dat er ook kinderen zijn met een lichamelijke beperking of die iets minder goed kunnen leren. Voor Sofie is er geen verschil tussen de SNS-klas en de andere klassen op De Fontein. Het zijn gewoon de kinderen in de klas naast haar. Laatst vertelde Sofie over de speciale stoel van een van de kinderen in de SNS-klas. Ze vond er niks raars aan, het was vooral een vet handige stoel."

Het is leuk dat de kinderen van de SNS-klas in de groep van Sofie komen. Op het plein rennen ze volgens mij allemaal met elkaar mee. Het maakt niet uit in welke klas ze zitten. Dat vind ik nog steeds erg mooi en ik denk dat het een grote meerwaarde heeft voor alle kinderen."

Sofie en Patricia Kompier

Toekenning onderwijsvoorziening uitgelegd in informatieve animatie

Als een school onvoldoende mogelijkheden ziet voor een passende oplossing voor een kind ten aanzien van het onderwijs kan besloten worden advies te vragen aan de CTO (Commissie Toekenning Onderwijsvoorzieningen) of een toelaatbaarheidsverklaring voor plaatsing in het speciaal (basis)onderwijs.

De CTO heeft voor ouders van kinderen die extra ondersteuning nodig hebben over dit proces een informatieve animatie gemaakt. Hierin beschrijft de CTO hun werkwijze. Meer informatie en de animatie zijn te vinden op onze website:

[https://www.swvkopvannoordholland.nl/primair-onderwijs/ouders/ondersteuning-1/toekenning-onderwijsvoorziening-/](https://www.swvkopvannoordholland.nl/primair-onderwijs/ouders/ondersteuning-1/toekenning-onderwijsvoorziening/)

